

SANAYİ COĞRAFYASI

GENEL BEŞERİ VE EKONOMİK COĞRAFYA

DR. ÖĞRETİM ÜYESİ MERVE GÖRKEM ZEREN AKBULUT
OMÜ EĞİTİM FAKÜLTESİ TÜRKÇE VE SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BÖLÜMÜ

Sanayi kuşakları ve bölgesel toplanma alanları DÜNYA

Harita: NCERT 2019

Dünya çapında sanayinin toplanma alanları incelendiğinde, birinci derecede önem taşıyan çok büyük ve yoğun dört sanayi bölgesiyle karşılaşmaktadır. Tamamı Kuzey Yarımküre'de yer alan bu bölgelerden ikisi, Atlas Okyanusu'nda karşı karşıya yer almıştır: Önemi azalmaya başlayan **Kuzey Amerika Sanayi Kuşağı** ve hala önemini koruyan **Batı ve Orta Avrupa Sanayi Kuşağı**. Diğer ikisi ise, **Rusya-Ukrayna** ve **Doğu Asya** sanayi kuşaklarıdır. Bu dört bölge, birden çok yoğun çekirdek alan ile sanayi faaliyetlerinin kümелendiği, ikinci derecede önemli olan başka alanlardan oluşmuşlardır.

Avrupa Sanayi Kuşığı

- Dünya sahnesinde hala önemli bir oyuncu olan Avrupa, **Sanayi Devrimi'nin** başladığı ve dünyadaki ilk sanayi bölgelerinin olduğu bölgedir:
- İngiliz Adaları'nın en büyük iç pazarı olan Londra, dış pazarların rekabeti arttıkça yerel imalatçılar için daha da önemli hale gelen dev bir iç pazar ve iyi bir ithalat limanı olmuştur; yenilenen makineleşmeye ayak uydurma çabası, Londra'yı Avrupa bölgesi içinde anahtar bir sanayi alt-bölgesi haline getirmiştir.
- ✓ Sanayi Devrimi, kıta Avrupa'sına yayıldığında, Paris'in, çevresindeki yüzlerce kilometrelik alan içindeki en büyük yerel pazar olduğu bilinmektedir. Londra örneğinde olduğu gibi, Paris de hemen belli başlı sanayileri kendisine çekmiş ve şehir lüks mücevherat, parfüm ve giyim eşyası imalatında olduğu kadar, otomobil montaj ve imalatı, metalurji ve kimyasal maddeler imalatında da önemli bir büyüme göstermiştir.
- ✓ Tümertekin , E. ve Özgüç, N. 2018. Ekonomik Coğrafya / Küreselleşme ve Kalkınma İstanbul: Çantay Kitabevi.

Avrupa Sanayi Kuşığı

- Dünya sahnesinde hala önemli bir oyuncu olan Avrupa, **Sanayi Devrimi'nin** başladığı ve dünyadaki ilk sanayi bölgelerinin olduğu bölgedir:
- *Hazır ve bol işgücü, mamul maddelerin dağıtımı için ideal bir bölgesel konum, devlet dairelerinin varlığı, Le Havre gibi yakın bir okyanus limanı ve Fransa'nın en büyük iç pazarı ile Paris'in büyük bir sanayi merkezi olarak gelişmesi rastlantısal değildir.*
- *Fransızlar, Paris dışında da, Avrupalıların diğer yerlerde yaptıklarını yaptılar; üretim hacmi bakımından başka bölgelerle rekabet edemeyecekleri için, kaliteli dokumada, hassas ölçme aletlerinde, otomobilde, şarap ve peynirde uzmanlaşmışlardır.*
- ✓ Tümertekin , E. ve Özgüç, N. 2018. Ekonomik Coğrafya / Küreselleşme ve Kalkınma İstanbul: Çantay Kitabevi.

Avrupa Sanayi Kuşacı

- *Avrupa'nın maden kömürü yatakları, batıdan doğuya doğru uzanan bir kuşak halindedir ve bu kuşak sanayinin de geliştiği alandır:*
- *Bu kuşak, Güney İngiltere'den başlayıp, kuzey Fransa ve güney Belçika, Hollanda, Almanya'dan geçerek güney Polonya'da Silezya'ya kadar uzanmakta; demir cevheri de hemen hemen aynı kuşakta yer almaktadır (Avrupa Sanayi Kuşacı).*
- *Örnek vermek gerekirse Almanya'da sanayi, Avrupa Sanayi Kuşacı içinde kalan alanda, maden kömürü yataklarına bağlı olarak yoğunlaşmıştır. Günümüzde Almanya Avrupa'nın en büyük gücü durumundadır. Avrupa'nın en büyük sanayi konürbasyonu olan Ruhr bölgesinde; yüksek nitelikli kaynaklar, Köln, Bonn ve Dortmund havalimanları ile çok iyi bir erişebilirlik, Köln, Düsseldorf, Duisburg, Essen ve Dortmund gibi büyük pazarlara yakınlık, bir birleşim halinde avantaj oluşturmaktadır.*
- ✓ Tümertekin , E. ve Özgüç, N. 2018. Ekonomik Coğrafya / Küreselleşme ve Kalkınma İstanbul: Çantay Kitabevi.

Avrupa Sanayi Kuşığı

- *Almanya'nın bir diğer sanayi alanı olan ve Leipzig ve Dresden'in şehirselleşme merkezlerini oluşturduğu Saksonya, optik aletler, fotoğraf makineleri, dokuma ve seramik gibi ürünlerle tanınmış bir bölgedir.*
- *Bugün Polonya sınırları içinde yer alan ve Çek Cumhuriyeti'ne kadar uzanan önemli sanayi alanlarından biri de Silezya'dır. Saksonya-Bohemya-Silezya sanayi eksenini, kaliteli maden kömürü yatakları ve Ukrayna'dan gelenlerle takviye edilen demir cevheri yataklarına dayanarak geliştirmiştir.*
- *Avrupa Sanayi Kuşığı içinde bulunan Belçika'da ise iki sanayi koridoru dikkat çekmektedir. Bunlar; maden kömürüne dayalı, Charleroi ve Liege'den geçen ağır sanayinin yer aldığı doğu-batı eksenini ve Brüksel ve Antwerp'ten geçerek Charleroi'den kuzeye uzanan, daha hafif ve daha çeşitlenmiş sanayi faaliyetlerinin yer aldığı koridordur.*
- ✓ *Tümmertekin , E. ve Özgüç, N. 2018. Ekonomik Coğrafya / Küreselleşme ve Kalkınma İstanbul: Çantay Kitabevi.*

Kuzey Amerika Sanayi Kuşığı ve Bölge Kalıpları

- *Kuzey Amerika Sanayi Kuşığı'nda sanayi, ABD ve Kanada'nın önemli bir kısmında yoğunlaşmış, bu alanlarda yer alan küçüklü büyüklü yerleşmelerin hepsi, birer çekirdek sanayi merkezi halini almıştır.*
- *New York'tan başlayıp, Pittsburg ve Detroit üzerinden Chicago'ya uzanan ve yaklaşık 100 milyon dolayında insanın yaşadığı bu kuşak içinde belirli sektörlerin ağırlık kazandığı bölge kalıpları bulunmaktadır. Bunlar; New England (yüksek teknoloji sektörleri, imalat sektörü, demir-çelik sanayisi), Pittsburg-Cleveland (demir-çelik, ulaşım fonksiyonu) ve Chicago-Milwaukee'dir (demiryolu, liman, su yolu sistemleri, karayolu ve hava ulaşım merkezi fonksiyonları).*
- ✓ Tümertekin , E. ve Özgüç, N. 2018. Ekonomik Coğrafya / Küreselleşme ve Kalkınma İstanbul: Çantay Kitabevi.

Kuzey Amerika Sanayi Kuşığı ve Bölge Kalıpları

- *Kuzey Amerika Sanayi Kuşığı'nın Kanada tarafı da çok gelişmiştir; buradaki çelik sanayisi, Kanada sanayisi için merkezi bir konumdadır. Kültür, eğitim, sanat ve mühendislik merkezi olan Toronto, Kanada'nın farklılığını temsil eden önemli bir merkezdir.*
- *Son 30-40 yıl içinde, nüfus artışı ve sanayideki büyüme ile birlikte Kuzey Amerika Sanayi Kuşığı'nın dışında yeni bölgeler meydana gelmiştir. Bu bölgesel toplanma alanları; uçak sanayisinin, petrol, giyim-kuşam, gıda ve film sanayilerinin geliştiği, kuzeyden güney Kaliforniya'ya kadar bütün Pasifik kıyısında en kuzeyde Vancouver-Seattle arası; kuzey Kaliforniya'da San Francisco-San Jose çevresi ve Silikon Vadisi, güney Kaliforniya'da Los Angeles ve San Diego'da odaklanan sanayi merkezleri, petrolle ilgili sanayilerin yoğunlaştığı Meksika körfezi kıyısı ve ucuz enerjinin ve çeşitli sanayi faaliyetlerinin toplandığı Piedmont-Tennessee Vadisi'dir.*

Rusya-Ukrayna Sanayi Kuşığı ve Bölgesel Toplanma Alanları

- Rusya'da sanayi faaliyetlerinin yüzde 70'i, köşelerini St. Petersburg, Odessa ve Uralların oluşturduğu üçgenin içinde yer almaktadır.*
 - İçinde beş ayrı sanayi bölgesinin meydana geldiği bu üçgenin bazı kesimleri, tek bir ülkeye değil, farklı ülkelere ait toprakları oluşturmaktadır. Bu bölgeler;*
- Güney Bölgesi (Ukrayna), ülkenin kuzeyinde bulunan Kiev, Jitomir, Çerkassi, Çernikov ve Krivograd'ı içine alan bölge, çeşitli imalat türlerinin öne çıktığı sanayi bölgesidir.*
- Merkezi Sanayi Bölgesi, batıda Smolensk, güneyde Voroneç, doğuda Kirov ve kuzeyde Ribinsk arasında uzanan bu bölge Rusya'nın en eski ve en geniş sanayi bölgesidir, hafif imalat ve ağır sanayi ön plandadır, faaliyetler merkezi lokasyonundan dolayı Moskova'da odaklanmıştır.*
- ✓ Tümertekin , E. ve Özgüç, N. 2018. Ekonomik Coğrafya / Küreselleşme ve Kalkınma İstanbul: Çantay Kitabevi.

Rusya-Ukrayna Sanayi Kuşığı ve Bölgesel Toplanma Alanları

- *İçinde beş ayrı sanayi bölgesinin meydana geldiği bu üçgenin bazı kesimleri, tek bir ülkeye değil, farklı ülkelere ait toprakları oluşturmaktadır. Bu bölgeler;*
- *St. Petersburg, liman fonksiyonu ile sanayi faaliyetlerinin gelişmesinde rol oynamış, ülkedeki sanayileşmede usta işçi temininde kaynak görevi görmüştür.*
- *Orta Volga Bölgesi'nde sanayinin gelişmesinde tarımsal araç-gereç imal eden tesisler öncü olmuştur. Bu bölge, Rusya'nın önemli bir enerji merkezidir; Samara önemli bir petrol rafineri merkezi haline gelmiş, Saratov kimya sanayisi, Volgograd metalurji sanayisi konularında özelleşmiştir.*
- *Urallar sanayi bölgesi, Volga bölgesinin doğusunda uzanmaktadır; bakır, demir, krom, boksit ve nikel gibi muazzam miktarlardaki maden cevherleri, bölgede sanayinin gelişmesinde etkili olmuştur. Sibirya'daki merkezlerle birlikte, bu bölge, Rusya'da imal edilen demir-çeliğin yarısından fazlasını vermektedir.*
- ✓ *Tümertekin , E. ve Özgüç, N. 2018. Ekonomik Coğrafya / Küreselleşme ve Kalkınma İstanbul: Çantay Kitabevi.*

Sibirya'daki Gelişmekte Olan Sanayi Bölgeleri

- *Sibirya'da üç sanayi bölgesi gelişme halindedir. Bu bölgeler;*
- *Kuznetsk (Kuzbas) Havzası, 1930'lu yıllarda Urallara kömür sağlamak amacıyla gelişmeye başlamış; daha sonra demir cevheri değerlendirilince buradaki Novosibirsk ve Tomsk gibi şehirler gelişme kaydetmiştir.*
- *Krasnoyarsk-Baykal Koridoru, Kuzbas ile Baykal Gölü arasında, Transsibirya demiryolunun hizmet verdiği zengin kaynaklara sahip bir bölgedir.*
- *Uzakdoğu, esas olarak Pasifik kıyısındaki Vladivostok üzerinde odaklanmıştır; maden kömürü ve demir cevherinin ötesindeki kaynakları ile muazzam bir gelişme potansiyeline sahiptir. Bu bölge, Rusya'nın Pasifik'e açılan penceresi ve Çin'e açılan kapısıdır.*
-
- ✓ *Tümertekin , E. ve Özgüç, N. 2018. Ekonomik Coğrafya / Küreselleşme ve Kalkınma İstanbul: Çantay Kitabevi.*

Doğu Asya Sanayi Kuşağı ve Bölgesel Toplanma Alanları

- *Japonya'dan Guangdong'a, Güney Kore'den Singapur'a uzanarak Pasifik Okyanusu'na sınır oluşturan Doğu Asya Pasifik Kenarı ada, bölge ve şehirleri, Sanayi Devrimi'nden iki yüzyıl sonra bir sanayileşme fırtınasına yakalanmışlardır.*
- *Tayvan ve Güney Kore, sanayileşme sürecinde orta aşamada iken; Vietnam, Çin'in çok gerisinde kalmıştır. Bütünüyle ele alındığında ise, Doğu Asya dünyanın en verimli sanayi bölgeleri kümelenme alanı haline gelmektedir. Bugün Çin ekonomisi, ABD'den sonra dünyadaki ikinci büyük ekonomi haline gelmiştir.*
- *Güney Kore, Tayvan, Hong Kong ve Singapur o kadar başarılıdırlar ki Pasifik Kenarı'nın «küçük ejderhaları (kaplanları)» olarak anılmaktadırlar. Gerçek kaplanlar ise Japonya ve Çin'dir.*
-
- ✓ *Tümertekin , E. ve Özgüç, N. 2018. Ekonomik Coğrafya / Küreselleşme ve Kalkınma İstanbul: Çantay Kitabevi.*

Doğu Asya Sanayi Kuşağı ve Bölgesel Toplanma Alanları

- *Japonya'nın hiç petrolü yoktur; demir cevheri ve maden kömürü yetersizdir. Temel hammaddelerden yoksun olması ve bunları dünyanın her tarafından ithal etmesine karşılık, bugün, Asya'da Hindistan, Çin ya da Endonezya ile karşılaştırılamayacak, en yüksek teknolojiyi kullanan sanayi faaliyetlerine sahiptir.*
- *Japonya'nın sanayi faaliyetleri 7 alanda toplanmıştır. Bu alanlar; Kanto ovasında Tokyo-Yokohama-Kawasaki metropoliten alanı (imalat sanayisi) Kobe-Kyoto-Osaka üçgeninin oluşturduğu Kansai kesimi (demir-çelik sanayisi, gemi tezgahı, uçak, makine, kimyasal maddeler imalatı), Nagoya (dokuma, kimyasal maddeler, motorlu araç ve seramik imalatı), Kitakiyüşu konürbasyonu (ağır sanayi), Niigata (kimyasal maddeler, kağıt ve dokuma sanayi kolları, gemi yapımı, petrol rafinerileri), Toyama körfezi çevresi (dokuma sanayisi, elektro-siderurji,) ve Hokkaido'daki Muroran'dır (demir-çelik sanayisi).*
- ✓ Tümertekin , E. ve Özgüç, N. 2018. Ekonomik Coğrafya / Küreselleşme ve Kalkınma İstanbul: Çantay Kitabevi.

Doğu Asya Sanayi Kuşağı ve Bölgesel Toplanma Alanları

- *Çin, nükleer donanımlara önem vermeye başlamış, uzaya uydu göndermiş ve petrolde kendi kendine yeterli hale gelmiştir. Demir cevheri, yaşamsal kaynaklar bakımından Çin'i dünyada üçüncü duruma getirmiştir; Çin aynı zamanda dünyanın en büyük tungsten yataklarına, buna eşit miktarda manganez, molibden ve antimona sahiptir. Çin'in maden kömürü yatakları en az dünya rezervlerinin yüzde 20'sine karşılık gelmektedir.*
- *Çin'in sanayi faaliyetlerinin toplandığı alanlar arasında, Kuzeydoğu kesimi (Dongbei)(metalurji, makine, demir sanayi), Kuzey kesimindeki Tiençin-Beijing kompleksi (liman fonksiyonu), Şanghay etrafında gelişen Çang (Yangçe) kesimi (ticaret fonksiyonu) ve Pasifik kıyısındaki Serbest Ticaret Bölgesi'dir (5 Özel Ekonomik Kuşak ve 14 Açık Şehir).*
- *Tümertekin , E. ve Özgüç, N. 2018. Ekonomik Coğrafya / Küreselleşme ve Kalkınma İstanbul: Çantay Kitabevi.*

Doğu Asya Sanayi Kuşağı ve Bölgesel Toplanma Alanları

- *Güney Kore, Asya'nın «dört kaplı» arasında en başarılı yeni sanayileşen ülke (NIC) olarak kabul edilmektedir. Ülke, sanayileşmesini esas olarak ucuz işgücüne dayandırmakla birlikte, özellikle eğitimin kalitesi üzerinde durarak teknoloji kullanımı düzeyini de arttırmış, Samsung, Hyundai gibi dünyanın en büyük pazarlarında yer alabilen kendi küresel şirketlerini kurmuştur.*
- *Güney Kore, üç büyük sanayi bölgesinde otomobilden piyanoya, hesap makinelerinden bilgisayarlara kadar çeşitli ihraç ürünleri imal etmektedir. Bu bölgelerden biri, başkent Seul çevresinde merkezileşirken, diğer ikisi ise yarımada'nın güney ucuna doğru, biri Pusan diğeri de Kwangju çevresinde gelişmişlerdir.*
- Tümertekin , E. ve Özgüç, N. 2018. Ekonomik Coğrafya / Küreselleşme ve Kalkınma İstanbul: Çantay Kitabevi.

Doğu Asya Sanayi Kuşağı ve Bölgesel Toplanma Alanları

- *Tayvan, Pasifik Kenarı boyunca büyüyen bir başka sanayi gücüdür. Kişisel bilgisayarlar, telekomünikasyon araçları, hassas elektronik aletler ve başka ileri teknoloji ürünleri Tayvan tesislerinden dünya pazarlarına akmaktadır; başkent Taipei, ülke sanayi kompleksinin odak noktasıdır, adanın kuzey ve kuzeybatı kesimini kaplamaktadır.*
- *50 yıl önce sadece bir ticaret noktası olan Hong Kong, dokuma ve hafif imalat ürünleri ile yükselişe geçerek 1950'lerde dünya ekonomik sahnesine çıkmış; daha sonra dokuma sanayisi, elektrikli aletler, elektronik eşyalar ve ev aletlerinin üretimi ile sanayi daha da gelişmiştir. Singapur, Tayvan ve Güney Kore ile birlikte ucuz ve üretken iş gücüne dayanarak dünyanın sanayileşmiş ülkeleri arasına katılan Hong Kong, Uzak Doğu'daki «küçük ejderhalar» arasındaki yerini almıştır.*
- Tümertekin , E. ve Özgüç, N. 2018. Ekonomik Coğrafya / Küreselleşme ve Kalkınma İstanbul: Çantay Kitabevi.

Doğu Asya Sanayi Kuşağı ve Bölgesel Toplanma Alanları

- *Malay Yarımadası'nın ucunda stratejik bir konumda bulunan Singapur; 1819'dan başlayıp, günümüzden 40 yıl öncesine kadar, kauçuk, kütük, yağ gibi maddeler için bir aktarma noktası(antrepo) olmuştur. Bugün Singapur, hammadde ve yarı mamul madde ithal etmekte ve bunları işlemiden geçirip katma değer ekleyerek tekrar ihraç etmektedir. Ayrıca ülke, başka ülkelerin ihraç malları için aktarma noktası fonksiyonu görmektedir. Bunda çok gelişmiş bir deniz limanına sahip olmasının yanında, Asya'daki en büyük havalimanı olan Airtropolis Havalimanı'na sahip olmasının rolü büyüktür.*
- *Sanayi mallarından, giderek artan bir şekilde yüksek teknoloji ürünleri ihraç eden Singapur, hizmet satarak ve küresel pazarlara danışmanlık yaparak, kuaterner faaliyetler için de bir merkez durumuna gelmiştir. Ülkenin bir diğer çabası da bölgesel tıp merkezi haline gelmektir.*
- *Tümertekin , E. ve Özgüç, N. 2018. Ekonomik Coğrafya / Küreselleşme ve Kalkınma İstanbul: Çantay Kitabevi.*

Diğer sanayi toplanma alanları

- *Asya'da Tayland, Malezya, Endonezya, Vietnam ve Filipinler, sanayi faaliyetleri bakımından Pasifik Kenarı'ndaki diğer ülkelere ayak uydurmak üzeredirler.*
- *Türkiye'de sanayi faaliyetleri, ülkemizin kuzeybatısında en yoğun olmak üzere, batı kesiminde toplanma eğilimindedir. Marmara bölgesi, sanayi faaliyetlerinin büyük bölümünün toplandığı yerdir. İstanbul, ülkemizdeki büyük sanayi tesislerinin yüzde 40'ına sahiptir. Bunun yanında, AB ile yakın ekonomik ve ticari ilişkileri olan ve Asya-Avrupa arasında transit ülke konumundaki ülkemiz, Orta Koridor, TEN-T, TRACECA ve VIKING koridorlarında avantajlar elde etmektedir. Küresel üretim ve ticaret kanallarındaki değişimin ortaya çıkardığı lojistik fırsatlarla birlikte üretim ekseninin doğuya yönelmesine, batılı ülkelerin Sanayi 4.0 gibi hamlelerle cevap vermesi, Türkiye'ye teknoloji ve işgücüne dair önemli risk ve fırsatlar getirmektedir. Önümüzdeki dönemde fırsatların en iyi biçimde kullanılması ve risklerin ülkemizin lehine çevrilecek şekilde yönetilmesi önem arz etmektedir.*
- Tümertekin , E. ve Özgüç, N. 2018. Ekonomik Coğrafya / Küreselleşme ve Kalkınma İstanbul: Çantay Kitabevi.

Doğu Asya Sanayi Kuşağı ve Bölgesel Toplanma Alanları

- Hindistan ekonomisi dünyanın beşinci büyük ekonomisi olmaya adaydır ve değişen ekonomi siyasetleri sonucunda sanayileşme yayılmaktadır. Kimyasal maddeler, pamuk ve jüt sanayileri Doğu Bölgesi'nde (Kolkata), demir-çelik sanayisi Çota Nagpur yataklarında, ucuz elektrik sayesinde pamuklu dokuma ve kimya sanayisi Batı Bölgesi'nde (Bombay) ve hafif makine ve dokuma sanayisi, Güney Bölgesi'nde (Chennai City) toplanmıştır.*
- Brezilya'da sanayileşmenin hızlanması 1940 yıllarında tarımdan sermaye gelmesi, pazar koşullarının iyileşmesi ve yabancı sermayenin ülkeye girmesiyle olmuştur. Tüketim maddeleri imal eden sanayi kollarının ardından, demir-çelik, kimyasal maddeler ve kauçuk işleyen tesisler kurulmuş, dokuma sanayisi ve ayakkabı yapımına önem verilmiştir. Sanayi faaliyetlerinin hemen hepsi Rio de Janeiro ve Sao Paulo arasında yer almaktadır.*
- Tümertekin , E. ve Özgüç, N. 2018. Ekonomik Coğrafya / Küreselleşme ve Kalkınma İstanbul: Çantay Kitabevi.*

Doğu Asya Sanayi Kuşağı ve Bölgesel Toplanma Alanları

- *Meksika'da sanayi, ülkenin ABD'ye yakınlığından yarar sağlamaktadır. Düşük işgücü maliyetleri ve özel gümrük düzenlemeleri ile birçok sanayi kolunda parçalar, bir ülkede yapılıp başka bir ülkede birleştirilebilmektedir. Yasalara bağlı olarak, Meksika'da, montaj ve emek-yoğun fonksiyonlar üzerinde yoğunlaşmış sanayi faaliyetlerinin yer aldığı özel bir sınır kuşağı vardır. Maquiladora adı verilen, çoğunlukla Amerikalılara ait fabrikalar, gümrüksüz olarak getirilen parçaları birleştirmekte, hammaddeleri mamul madde haline dönüştürmektedir.*
- *Maquiladoralar, elektronik eşya, elektrikli aletler, otomobil, dokuma, mobilya imal etmekte; bilgi işlem de dahil birçok faaliyet ise ABD'den Meksika'ya taşınmaktadır.*
- *Tümertekin , E. ve Özgüç, N. 2018. Ekonomik Coğrafya / Küreselleşme ve Kalkınma İstanbul: Çantay Kitabevi.*

